

Dr. Pick Tamás. (Fotó: Somogyi Károlyné)

Négymilliót egy világhírű gyárért? Doktor Pick negyven éve nem vesz szalámit

■ Van köze a híres szegedi szalámihoz?

– Az édesapámat Pick Jenőnek hívták, a nagyapám pedig az a Pick Márk volt, aki szalámigyártat alapított Szegeden.

A Pick unoka mondatain azonnal megérzi az ember, sokáig élhetett idegenben. Bár szépen beszéli a magyar nyelvet, a hangsúlyok közé azért itt-ott belopakodik az angol akcentus.

– Szegeden születtem 1925-ben, egy éve települtem haza Amerikából, most Budapesten élek.

■ Mikor szaladt világgá?

– 1948 januárjában. Nekem még szerencsém volt: legálisan, útlevéllel léptem át a határt. A két nőverem, akik ma New Yorkban élnek, már diszidensnek számítottak.

■ Negyvenhat éve nekivágtott a világnak és meg sem állt Amerikáig?

– Nem. Édesapámmal együtt mentünk ki Svájcba. Ő üzleti tárgyalásra utazott ki, én meg térdem állva könyörögtem neki, maradjon kint velem. De haza jött, nem tudta itt hagyni a szalámigyártat.

■ Nem sokára mégis elvették tőle!

– Negyvennyolc nagypén-tékjén édesapámat egyszerűen

Ritkán találkozik az ember egy legendával. Amikor kezdet szorítottunk a derecsdó hajú vendégemmel és bemutatkoztam, magam is meglepődtem: dr. Pick Tamás vagyok.

kizárták a gyárból. Nem sokkal később letartóztatták, meghurcolták, végül kitelepítették. A nyilas korszakot túlélte, a kommunizmust nem. Ötvenháromban terehetett csak vissza Budapestre, nem sokkal később egy szeretetkórházban halt meg. Mi küldöztünk neki csomagokat Amerikából, hónapokig abból élt.

■ Mi készítette arra Pick Tamást, hogy hazatelepüljön Amerikából?

– Különböző periódusok voltak az életben, hogy hogyan viszonyultam Magyarországhoz. Negyvennyolc után szerettem volna teljesen elszakadni, olyan fájdalmasnak éreztem, hogy el kellett mennem. 1956-ig magyarul is alig beszéltem. Ebben az időben Ausztráliában éltem, s megpróbáltam magyar nyelvű könyveket beszerezni. Egyszerűen, megváltozott ötvenhat után az elképzelésem az országról.

■ Mi mindennel foglalkozott Pick Tamás közel fél évszázad alatt, míg távol élt hazájától?

– Svájc után Ausztráliában éltem tizenkét évig, ezután

következett harminc év Amerikában. Klinikai pszichológusként dolgoztam, egyetemeken tanítottam és praktizáltam is.

■ Milyen állampolgár?

– Ausztrál, amerikai és magyar. Egyrészt szégyellem, másrészt büszke vagyok arra, hogy hármass állampolgársággal van. Két éve Temesváron rendeztek egy nemzetiségi konferenciát, amin én is részt vettem. Ekkor kezdtem komolyan foglalkozni a gondolattal, hogy haza jövök.

■ Mi készítette arra, hogy majd hetven évesen hazatelepüljön?

– Részben a honvágy, részben a rendszerváltás. Megszűnt a taszítás és a félelem bennem. Úgy éreztem, egy mozgásban lévő társadalomban többet lehet tenni, mint a statikusá vált polgári demokráciákban.

■ Mikor járt itthon először?

– 1971-ben. A hatvanas évek végén már majd nem hazajöttem látogatni, amikor egy idelátogató amerikai üzletembert bebörtönöztek kémkedés vádjával. A hír hallatára

úgy döntöttem, még várok – nem merem haza jönni.

■ Járt-e édesapja gyárában mióta visszajött?

– A gyárban nem. A szülőházunkba, a Felső Tisza part 10.-be látogattam el a lányommal még 1988-ban.

■ Milyennek lát bennünket, több évtizedes távollét után?

– Az optimista énem azt várta, hogy minden megváltozott, a pesszimista felem azt, hogy semmi. Valahol fél úton van az igazság. Nemcsak gazdasági szempontból nehéz ma itthon a helyzet. Az emberek türelmepessége határos, hogy rövid idő alatt mennyi változást tudnak elviselni. S lassan ez már idehaza több, mint amit el lehet viselni.

■ Mit talált furcsának, amikor hazért?

– Az üzletek kínálatában óriási a változás – ez a látható felszín. A lelkekben viszont sok a sértődés. Az emberek többsége sérült, s ez meglátszik a mindennapi életükben is. Szinte egymásra lícitálnak, kinek volt nehezebb a sorsa.

■ Pick Tamásé sem lehetett könnyű idegenben. Elképzelem, amint Amerikában lemegy a boltba, kér húsz deka Pick szalámit, haza sétál vele és...

– Több mint negyven évig nem vettem Pick szalámit.

■ Nem is evett?

– De, csak nem én vettem.

Egyszer vásároltam csak, valakinek ajándékba. Egyébként úgy éreztem volna, hogy a sajátomért kell fizetni. Ráadásul jogtalanul használják a Pick nevet.

■ Úgy tudom, pereskednek is ezért!

– Három per is folyik a márkánév és a védjegy miatt. Az egyiket most buktuk el a megyei bíróságon, de nem is vártunk mást.

■ Soha nem kapott a Pick-szalád kárpótlást az elvesztett gyárért?

– Nem. Bár azt állították, hogy édesapám negyvenezer forintot kapott az ötvenes években, de ez nem igaz.

■ Önöknek nem is ajánlottak semmit?

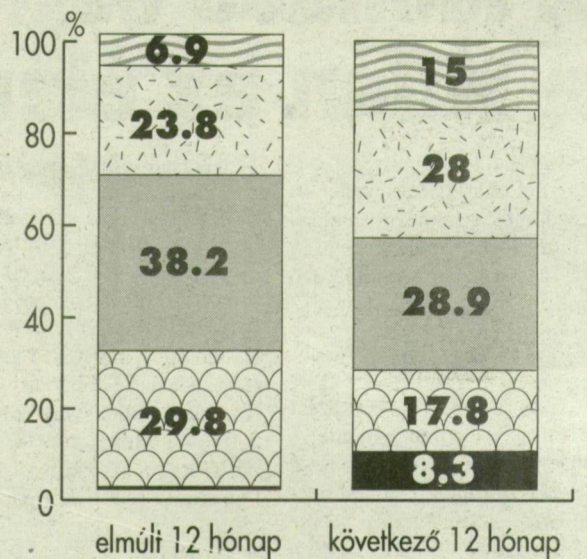
– Az ügyvédünkön keresztül a szalámigyár felajánlott nekünk négymillió forintot. Ez egyszerűen neveltség. Itt nem csak pénzről van szó. Másról is kellene tárgyalnunk.

■ Például?

– Engem nagyon bántott a tévés reklámkampány. Nagyapámnak nemcsak a nevét, hanem az arcképét is felhasználták a reklámfilmhez. Számomra ez olyan volt, mint a sírablás, mert biztos vagyok abban, hogy ő ebbe nem egyezne bele.

Rafai Gábor

Hogyan itéli meg háztartásának anyagi helyzetét?

elmúlt 12 hónap következő 12 hónap

kissé jobb kissé rosszabb

változatlan sokkal rosszabb

nem tudja

Mit mutat az Eurobarométer Magyarországon?

Nem kell piacgazdaság

A Modus Kft. a 16 országra kiterjedő közvéleménykutatás során – amelyet tegnap lapunkban ismertettünk – külön is elemezte a magyarországi tapasztalatokat. E szerint a hazai lakosság egyre kevésbé tartja Magyarországon a „dolgok haladási irányát” helyesnek. A válaszadók kétharmada állította azt 1992-ben és 1993-ban, hogy a „dolgok Magyarországon általában rossz irányba haladnak”. Ez a magas arány az 1991-es 47 százalékhöz képest azt mutatja, hogy a hazai lakosság 1992 folyamán vált pesszimistábbá.

A megkérdezettek háztartásának helyzetét illetően a jövő évi változások valamivel optimistábbak a tavalyi évinél.

Az utóbbi három évben a piacgazdaság híveinek száma drasztikusan csökkent. Ma már a válaszadók kevesebb, mint fele tartja a szabad piacgazdaság megteremtését jónak Magyarország szempontjából. Ez azt jelenti, hogy a magyar lakosság egyre inkább igényli az állami beavatkozást a gazdaságban.

Mind a gazdasági reform, mind a privatizáció kérdésében a vizsgált időszakban csökkent a hazai lakosság radikalizmusa. Nőtt azok aránya, akik lassítanák, és csökkent az

aránya, akik gyorsítanák a gazdasági átalakulást és a privatizációt.

Az elmúlt három év során a demokrácia fejlődésével, valamint az emberi jogok tiszteletben tartásával elégedetlen magyarok száma emelkedett. A kutatók szerint ebben közrejátszott részben a szélsőjobboldal előretörése, részben a skinhead-jelenség megerősödése és a hivatalos szervek ezzel kapcsolatos tevékenységének általános negatív megítélése. A válaszokat az egyéni és az országos gazdasági helyzetben bekövetkezett változások is befolyásolták.

Arra a kérdésre, hogy Magyarország jövője melyik országhoz/országcsoporthoz kapcsolódik leginkább, a válaszadók relatív többsége az Európai Közösséget választotta. A második helyen 1992-ben az USA, 1993-ban pedig már a többi (nem EK-tag) európai állam (például Ausztria, Svájc, Svédország, Finnország) szerepelt. A közép- és kelet-európai országokhoz való közeledés híveinek száma némileg emelkedett 1992-höz képest: ez a „kelet-európai sorsközösség” érzésének magyarországi erősödésére utal.

Ferenczy Europress

Új államkötvények

Az idén a központi költségvetés hiánya az elfogadott törvény szerint várhatóan 329.56 milliárd forintot ér el. A finanszírozásigény ennél kisebb, s a szükséges pénzt a Pénzügyminisztérium elsősorban állampapírok kibocsátásával kívánja előteremteni. Ez jelentős mennyiségű állampapír piacra kerülését jelenti. A befektetések tervezhetősége érdekében a Pénzügyminisztérium csütörtökön nyilvánosságra hozta az ideai tervezetkibocsátásokat.

Márciustól kezdve havonta 15-25 milliárd forint összegű új államkötvény kerül a piacra. A kibocsátásra általában minden hónap első hetében kerül sor.

■ A cukorgyárak iránti fokozott érdeklődés mozgatórugóit nem könnyű felfedni. Tény, hogy a piac legnagyobb részén három nagy tőkés érdekeltség osztozik a maga 21, 18 és 34 százalékaival. Utóbbi, az Eridania Béghin-Say a Mátra, a Szerencsi és a Szolnoki Cukorgyár Rt.-ben többségi tulajdonos.

Megyénk északi részének cukorrépa termesztői – mivel a nagytömegű termék szállítási költsége tetemes – a szolnoki gyár természetes körzetébe tartoznak. A természetes speciális gépei és technológiája az 50-200 hektáros táblanagyságra alakult ki. A két legutóbbi aszályos esztendő lezámítva, gazdaságosságát tekintve e növény sokáig az első három közé tartozott. Ezért a gyár 33-36 állandó termelő partnerénél mindig le tudta kötni a számára szükséges terméshez való területet. Mára alaposan meg-

Rejtélyes mozgatórugók Cukorral édesgetett termelők

A privatizáció eddigi szakaszában az élelmiszeripar az átlagnál kelendőbb volt. Egyik gazdasági lapunkban megjelent értékelés szerint a külföldi befektetők elsősorban a biztos üzleteket keresték a kockázatosnak tűnő magyar piacon. Így a legnagyobb figyelem a dohány- és szesziparra, a stratégiai élelmiszert gyártó cukor- és növényolajiparra irányult.

változott a helyzet, ötszáz gazdálkodótól várnak hasonló mennyiséget. E helyzetet tükrözi a napokban, Hódmezővásárhelyen, a Phoenix étteremben kötetlen körülmények között megtartott termelői-cukorgyári találkozó.

A beszélgetés a multinacionális Eridania Béghin-Say Kft. vezetőjének, Guy Dupire úrnak a magyarországi „földközeli” viszonyok tanulmányozására is szolgálhatott. Bár azt az eddigi tapasztalatai szerint maga mondta el, hogy tisztában van a mezőgazdaság struktúrával, a privatizációból adódó nehézségekkel, a terület elaprózódásával, a gépesítés hiányosságával. Közép-

és hosszú távú berendezkedésük bizonyosságaként említette, hogy cukorgyáraikban tökélemelést hajtanak végre, s az ágazat stabil jövedelmezőségét tűzték ki célul.

Harmadik kampányukat „túlélve” az az észrevétele, hogy a magyar termelők értenek a cukorrepához, problémáik a kedvezőtlen klímából

és a hiányos eszközállományból adódnak.

A szolnoki cukorgyár vezérkara részletesen ecsetelte azon feltételeket, amellyel termelni és kockázati ösztönzők a termelőket. Ebben az ingyenes talajvizsgálat éppúgy szerepel, mint az őszi talaj-előkészítésre, a magvásárlásra, a vegyszerekre adott kamat-

mentes és kedvezményes kamatú hitelek. Emellett a termeléshez szükséges gépek megvásárlásához 20 százalékkal járulnak hozzá. A termelésbiztonságot javító, de igen drága öntözést hektáronként 8 ezer forinttal honorálják. Öntözőberendezések vásárlásakor 20 százalékkal egészítik ki a 40 százalékos állami támogatást.

E lépések százezreket nagyszámú hatását annak reményében vállalják, hogy újjáalakítsák a gazdasági átmenet idején szétforgácsolódott cukoripari vertikumot. A birtokmérések elaprózódásából a magángazdaságok integrációjában látják a kiutat. Bár nem mondták ki, de a több helyszínen megtartott hasonló találkozók azt sejtetik, olyan időszakot élünk, amikor a szerződő, a biztos mezőgazdasági partner drága kincs. Jelek szerint a cukorrépa ágazat ilyen.

T. Sz. I.